บทคัดย่อ

181095

ชื่อภาคนิพนธ์ : กิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านโดยญาติของผู้ป่วยที่มารับบริการที่โรงพยาบาลศูนย์ยะลา

ชื่อผู้เขียน : นางมาเรียม ยานยา

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2549

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษากิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านโดยญาติของผู้ป่วย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านโดยญาติของผู้ป่วย 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านโดยญาติของผู้ป่วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ ญาติผู้ป่วยจิตเภทที่พาผู้ป่วยมาพบแพทย์ตามนัดหรือมารับยาแทนผู้ป่วย ที่คลินิกจิตเวช โรงพยาบาลศูนย์ยะลา ตั้งแต่วันที่ 1 – 31 มีนาคม 2549 จำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้ คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของญาติผู้ป่วยจิตเภท ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยจิตเภท ส่วนที่ 3 แบบวัดกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภท ซึ่งครอบคลุม 5 ด้าน คือ ด้านการรับประทานยาอย่างต่อเนื่อง ด้านการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ด้านการปรับตัวเข้าสังคม ด้านการสังเกตอาการ ด้านการติดตามผลการรักษา ส่วนที่ 4 แบบวัดทัศนคติของญาติที่มีต่อผู้ป่วยจิตเภท ส่วนที่ 5 แบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคจิตเภท ส่วนที่ 6 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน เพื่อการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation)

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ด้านข้อมูลทั่วไปของญาติที่ดูแลผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 53.7 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45.51 ปี ร้อยละ 74.0 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 54.5 จบการศึกษาสูงสุดคือ ระดับประถม

ศึกษา ร้อยละ 43.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท ร้อยละ 44.7 มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยโดยเป็นบิดา หรือมารดา

2. ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยจิตเภท ร้อยละ 65.9 เป็นเพศชาย ร้อยละ 73.2 นับถือศาสนาอิสลาม มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 32.12 ปี ร้อยละ 52.0 จบการศึกษาสูงสุดคือ ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 61.8 มีจำนวนพี่น้องตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป ร้อยละ 52.0 เป็นบุตรคนที่ 1 – 2 ร้อยละ 77.2 ป่วยเป็นโรคจิตเภทไม่เกิน 10 ปี และ ร้อยละ 48.0 เคยรับการรักษาเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาลศูนย์ยะลา

3. ด้านการปฏิบัติกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านโดยญาติในภาพรวม และในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการรับประทานยาต่อเนื่องตามคำแนะนำของแพทย์ ที่อยู่ในระดับมาก

4. ทัศนคติของญาติที่มีต่อผู้ป่วยจิตเภทในภาพรวมอยู่ในระดับดี ส่วนความรู้ความเข้าใจของญาติเกี่ยวกับโรคจิตเภทอยู่ในระดับปานกลาง

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านโดยญาติ คือ รายได้และระดับการศึกษา กล่าวคือ ญาติที่มีรายได้มากปฏิบัติกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านได้ดีกว่าญาติที่มีรายได้น้อย และญาติที่มีการศึกษาระดับสูง (มัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป) ปฏิบัติกิจกรรมการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้านได้ดีกว่าญาติที่มีการศึกษาระดับต่ำ(ประถมศึกษา)

6. การตอบคำถามปลายเปิด 2 ข้อ ญาติระบุปัญหาอุปสรรคสำคัญของการดูแลผู้ป่วยที่บ้านคือ การที่ผู้ป่วยไม่ร่วมมือในการรักษา ส่วนข้อเสนอแนะที่ญาติส่วนใหญ่กล่าวถึงคือ ควรให้ผู้ป่วยรับประทานยาและมาพบแพทย์ตามนัดอย่างสม่ำเสมอ

จากผลการศึกษานี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะผู้เกี่ยวข้องกับการรักษาผู้ป่วยจิตเภท เพื่อการดูแลผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ดังนั้น 1) ควรเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคจิตเภททั้งโดยตรงกับญาติ และด้วยเอกสาร หรือสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะกับผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำและผู้ที่มีรายได้น้อย เพื่อให้เข้าใจและนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยให้ได้ผลดียิ่งขึ้น 2) ญาติผู้ป่วยจิตเภทควรเอาใจใส่ให้การดูแลเรื่องการรับประทานยา และให้มาพบแพทย์ตามนัดอย่างสม่ำเสมอ 3) ญาติควรพาผู้ป่วยออกสังคมเสมอ ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยมีโอกาสพบปะบุคคลอื่น มีความมั่นใจในตนเองและ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดียิ่งขึ้น และ 4) โรงพยาบาลควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เช่น มีการฝึกอาชีพและหางานให้ผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยมีอาชีพ สามารถเลี้ยงตนเองได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า โดยไม่ต้องเป็นภาระกับญาติตลอดไป

ABSTRACT

181095

Title of Research Paper : Health Care Activities of Family Members at Home for Schizophrenia Patients of the Yala Center Hospital

Author : Mrs.Mariam Yanya

Degree : Master of Arts(Social Development)

Year : 2006

The three purposes of the study were (1) to investigate health care activities for schizophrenia patients by their family members at home ; (2) to find out the factors related to their taking care of schizophrenia patients at home, and (3) to identify their problems and seek their suggestions on this activity.

The data were collected from 123 relatives who took schizophrenia patients to meet the doctor or to get medicines at the psychiatric clinic in the Yala Center hospital from March 1 -31, 2006. The questionnaire for data collection consisted of six parts. The first part concerned the relatives' general information and the second the patients' general information. The third part measured the relatives' health care actives for the patients at home which covered five aspects : having the patient take medicine continually, making his/her spend time creatively, enabling himself/herself to society, noticing his/her symptom, and following up the treatment results. The fourth part measured the relatives' attitude toward the schizophrenia patients. The fifth part dealt with the relatives' knowledge and understanding about schizophrenia. The last part contained open – ended questions about the relatives' problems and their suggestions how to look after schizophrenia patients. The descriptive statistics for data analysis were percentage, mean, and standard deviation and the inferential statistics were t – test, One – way Analysis of Variance, and Pearson' s Product Moment Correlation.

The findings were summed up below.

1. General information of the relatives. About 53.7% of the respondents were male. The average age was 45.51. About 74.0% were Muslims. About 54.5% finished

primary education. About 43.9% had a monthly income of lower than 3,000 baht. And about 44.7 were the patients' parents.

2. General information of schizophrenia patients. About 65.9% were male. About 73.2% were Muslims. About 54.5% had an average age of 32.12. About 52.0% were the first or the second child of the family. About 77.2% had been schizophrenia patients for not more than 10 years. And about 48.0% used to receive treatment from the Yala Center hospital.

3. The overall health care activities by the relatives of schizophrenia patients at home and its individual aspects were found to be moderate except for having the patient take medicine continually, which was found to be at a high level.

4. The relatives' attitude toward schizophrenia patients as a whole was found to be good. Also, their knowledge and understanding about schizophrenia was moderate.

5. The factors significantly related to the relatives' health care activities for the schizophrenia at home were income and education. The relatives who had a higher income could look after the patients at home better than those who had a lower income. Next, those who had higher education (high school or higher) looked after the patients at home better than those who had lower education (primary school).

The researcher made the following recommendations for better care of schizophrenia patients. First, the hospital should have a clear policy on holding activities that really reached the communities where schizophrenia patients lived consistently and continually. For example, the patient should receive occupational training or have places for them to work so that they could earn their own living, and could live a good life in the society, not depending on their relatives all the time. Focus should be on public relations and widely and consistently spreading knowledge about schizophrenia via documents and mass media like radio and television so that people, especially those who had poor education and low income, could apply it to look after the patients better. (3) The relatives should have the patients take medicines as prescribed by the doctor and take the them to meet him as appointed. (4) The relatives should take patients out often so that they would have an opportunity to meet other people. This would help them see their own value and have self - confidence to adapt themselves to the society better, thus being able to lead a happy life in the society.